

Nurmijärven kunnan hallintosäännön muuttaminen

Kunnanhallitus 04.05.2020 § 104

Nurmijärven kunnan voimassa olevassa hallintosäännössä ei ole huomioitu poikkeusoloihin tarkoitettun erityisen toimivallan käyttöä sekä määritelty myöskään tartuntatautilain 58 §:n mukaista viranomaisista.

Erityistoimivallan käyttö voi tulla tarpeelliseksi silloin, kun valtioneuvosto on todennut poikkeusolot tai meneillään on poikkeusoloihin rinnastuva paikallinen, kansallinen tai kansainvälinen erityinen tilanne, jonka hallitseminen vaatii nopeita päätöksiä.

Poikkeusolojen määritelmä

Vakavilla häiriötilanteilla tarkoitetaan tässä kohtaa tapahtumia ja tilanteita, jotka edellyttävät kunnan johtamisessa tai palvelutuotannossa normaalioloista poikkeavia toimenpiteitä, tehtäviä ja toimivaltuuksia.

Poikkeusolojen käyttöönoton säätää valtioneuvosto asetuksella, enintään kuudeksi kuukaudeksi. Käyttöönottoasetus saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi. Eduskunta päättää, jääkö asetus voimaan vai onko se kumottava osittain tai kokonaan.

Valmiuslain 3 §:n mukaisia poikkeusoloja ovat:

Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila, Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista, väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila sekä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Tartuntatautilain 58 §:n mukainen viranomainen

Tartuntatautilain 58 § säätää seuraavaa:

”Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin ja aluehallintovirasto voivat alueellaan päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.”

Tehdyt päätökset Nurmijärven kunnassa liittyen meneillään olevan epidemiaan varautumiseen

Nurmijärven kunnanvaltuusto on aiemmin siirtänyt järjestämistoimivallan ja –vastuun tartuntatautilaissa tarkoitetuissa asioissa pääosin Keski-uudenmaan sote –kuntayhtymälle.

Hallintosäännössä ei siten ole määritelty kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavaa toimielintä muiden tartuntatautilaissa tarkoitettujen toimenpiteiden osalta.

Koska tartuntataudin torjunta ja koronaviruksesta johtuvan vallitsevan normaaliolojen vakava häiriötila on vaatinut nopeita konkreettisia operatiivisia toimia, kunnanhallitus on 16.3.2020 (§ 70) siirtänyt toimivaltaansa Nurmijärven kunnan hallintosäännössä määriteltyjen kunnanhallituksen toimivaltaan kuuluvien asioiden delegoimisesta toimintasäännöllä edelleen kunnanjohtajalle ja toimialajohtajille. Myös lautakunnat, kuten asemakaavoitus – ja rakennuslautakunta (17.3.2020 § 28), tekninen lautakunta (19.3.2020 § 25) ja elinvoimalautakunta (31.3.2020 § 29) ovat siirtäneet niille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa eteenpäin viranhaltijalle.

Tartuntatautien torjunnassa kunnan ja valtion viranomaisilla on mahdollisuus ja velvollisuuskin tarpeen vaatiessa turvautua poikkeuksellisiin toimiin. Erityisten ja käytännössä harvoin laajasti sovellettujen toimivaltasäännösten ohella riskeihin vaikutetaan myös normaaleilla työjohdollisilla keinoilla ja kunnan toimintaa koskevilla päätöksillä, kuten delegointipäätöksillä. Esimerkiksi oppilaitoksia on suljettu kuntien omilla päätöksillä. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan päätöksenteko tapahtuu ensisijaisesti operatiivisella tasolla.

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2020/viranomaisten-toimivaltuudet-tartuntataudin-torjunnassa>.

Valtioneuvosto on 16.3.2020 antanut suosituksen, jonka mukaan koulujen, oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön tilat suljetaan ja lähiopetus niissä keskeytetään koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen estämiseksi. etelä-Suomen aluehallintovirasto on tartuntatautilain 58 §:n nojalla antanut 17.3.2020 päätöksen ESAVI/8995/2020 edellä mainittujen tilojen sulkemisesta. Valtioneuvosto on 30.3.2020 päättänyt jatkaa koronavirustartuntojen leviämisen hidastamiseksi ja riskiryhmien suojelemiseksi aiemmin päätettyjä rajoitustoimia 13.5.2020 saakka. Lisäksi valtioneuvosto on 6.4.2020 antanut asetuksen varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista (191/2020) Asetuksella säädetään hallituksen linjasta vastaavista opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista 13.5.2020 saakka.

Hallintosäännön muutostarpeen arviointi poikkeustilaan varautumisen sekä tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitetun toimielimen määrittämiseksi

Toimivaltainen toimielin määritellään kunnan hallintosäännössä.

Tartuntatautilain tarkoittamissa tilanteissa aluehallintovirasto (AVI) voi tehdä päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Nurmijärven kunta on toimeenpannut valtioneuvoston ja AVI:n päätöksiä ja näihin toimenpiteisiin myös jo tehdyt toimivallan siirtämistä koskevat toimielinten päätökset ovat tähdänneet. Nurmijärven kunnan delegointipäätösten on todettu olevan voimassa toistaiseksi.

Delegointipäätöksen eli toimintasäännön muutoksen jälkeen on voitu todeta, että kuntien sähköinen kokousmenettely on otettu käyttöön kaikissa toimielimissä siten, että

luottamushenkilöt ovat voineet osallistua kokoukseen etänä, niin että henkilökohtaista kontaktia ja sairastumisriskiä on voitu välttää. Menettelyt ja rutiinit sähköisten- ja etäkokousten osalta ovat kehittyneet kevään aikana paljon. Voidaan katsoa, että ne olosuhteet, jotka puolsivat delegointipäätösten joutuisaa tekemistä runsas kuukausi sitten, eivät enää ole ajankohtaiset.

Delegointipäätöksen antanut toimielin voi kumota delegointipäätöksen uudella päätöksellä ja viranhaltijoille siirretty toimivalta palautuu entiselleen kyseiselle toimielimelle. On tarpeen varautua muun ohella siihen, että toimivaltainen toimielin saadaan kutsutuksi koolle lyhyellä varoitusaajalla ja määrätä varotoimenpiteistä siinä tapauksessa, että toimielintä ei jostain syystä ole mahdollista saada koolle sähköiseenkin kokoukseen päätösvaltaisena. Erilaisten tulevaisuudessakin mahdollisiin epidemia- ja muihin vakaviin häiriötiloihin valmistautumiseksi on syytä lisätä alla esitetyt hallintosäännön muutokset.

Päätösehdotuksessa ehdotetaan lisäksi, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen toimielin olisi kunnanhallitus, koska se pystyy parhaiten tarkastelemaan tarvittavien toimenpiteiden suhdetta muuhun kunnan toimintaan, johon tehtävillä toimenpiteillä voi olla merkittäviä vaikutuksia sekä yhteensovittamaan kunnan toimintoja kokonaisuutena. Lisäksi sillä on parhaat edellytykset arvioida, miten toimenpiteet vaikuttaisivat kunnan tavoitteiden ja talousarvion toteutumiseen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se

1. hyväksyy Nurmijärven kunnan hallintosäännön muutetun 16 §:n kuulumaan seuraavasti.

16 § Kunnanhallituksen tehtävät ja ratkaisovalta

Lakisääteiset tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta ja kunnan henkilöstöpolitiikasta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, laillisuuden valvonnasta ja täytäntöönpanosta.

Kunnanhallitus toimii tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitettuna kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavana viranomaisena.

Muutos astuu voimaan heti.

2. hyväksyy hallintosääntöön lisättävän uuden 150§:n, joka kuuluu seuraavasti.

150§ Varautuminen poikkeusoloihin ja erityistoimivallan käyttöönotto

Poikkeusolojen erityinen toimivalta voidaan ottaa käyttöön, jos se valtioneuvoston valmiuslain mukaisesti toteutettavien poikkeusolojen tai meneillään olevan poikkeusoloihin rinnastuvan erityisen tilanteen vuoksi on välttämätöntä. Erityisen toimivallan käyttöönotosta päättää kunnanhallitus tai kiireellisessä tilanteessa kunnanjohtaja itse.

Tällöin menetellään seuraavasti:

kunnanhallitus voidaan kutsua koolle heti noudattamatta kunnan hallintosäännön 123 §:n mukaista määräaikaa kokouskutsun toimittamisesta.

Mikäli kunnanhallitus päätetään kutsua koolle edellä mainitulla tavalla, kokouksessa voidaan käsitellä ainoastaan sellaisia kiireellisiä asioita, joita ei voida käsitellä hallintosäännön 123 §:n mukaisen määräajan puitteissa.

Mikäli kunnanhallitusta ei saada kutsuttua koolle edellä mainitulla tavalla heti, tai jos kyse on asiasta jossa on välttämätöntä tehdä päätös välittömästi, on kunnanjohtajalla oikeus tehdä päätös asiassa, joka muutoin kuuluu kunnanhallituksen toimivaltaan.

Myös erityisen toimivallan nojalla tehdyt päätökset on valmisteltava. Erityisen toimivallan käyttämisen lakkaamisesta päättää kunnanhallitus.

3. Kunnanhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta jo tässä kokouksessa.

Valmistelija

Sari Forsström, kunnanlakimies
sari.forsstrom@nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Valtuusto 20.05.2020 § 45
368/00.01.01.03/2020

Päätös

Esitys hyväksyttiin.